

ЧОГО ЧЕКАТИ ВІД ОБ'ЄДНАННЯ ГРОМАД?



**ОБ'ЄДНАЄМО ГРОМАДУ –
ДОВЕДЕМ СЕЛО ДО ЛАДУ**



Що таке успішна країна?

Успішна країна складається з успішних сіл, селищ, міст. Успішна країна – це люди, задоволені власним добробутом, комфортним та змістовним життям.

Це коли не десь далеко, а там, де ти живеш, тебе влаштовує рівень життя – гарні умови для роботи, навчання, лікування, відпочинку, всебічного розвитку.

Чи зможе громада з обмеженими ресурсами і територією, недостатньою для соціального та економічного розвитку, забезпечити гідний рівень життя людей? Чи може бути успішною країна з бідними територіями?

Навряд чи.

Тільки сильна/спроможна громада з достатньою економічною активністю на власній території, з ініціативними, працьовитими людьми забезпечить гідний рівень життя населення, обере пріоритети розвитку і фінансуватиме освіту, охорону правопорядку, медицину, дороги та інші напрямки, які люди вважатимуть важливими.

Що таке спроможна громада?

Це та територіальна громада села (селища, міста), яка може самостійно або через відповідні органи місцевого самоврядування забезпечити належний рівень освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального господарства.

Це включає в себе і фінансову спроможність, і кваліфікованих та відповідальних працівників органів місцевого самоврядування.

Які переваги спроможної громади?

- 1. Прозоро планує власний розвиток**, ставить та виконує стратегічні завдання.
- 2. Залучає інвестиції**, розвиває економіку, сприяє місцевому підприємництву.
- 3. Люди швидко та без бюрократичної тяганини можуть отримати адміністративні та соціальні послуги** – зареєструвати бізнес та майно, отримати дозволи чи ліцензії, довідки, паспорт, одержати субсидії, соціальну допомогу тощо.
- 4. Має сучасно обладнані дитячі садки та школу**, фельдшерсько-акушерські пункти з кваліфікованими працівниками.
- 5. Має якісні та доступні кожному дороги**, транспорт, водопостачання, водовідведення, газ, освітлення, зв'язок тощо.

6. Громадяни мають можливість користуватися послугами закладів культури, відвідувати дитячі майданчики, спортивні заклади, бібліотеки, кафе, перукарні, громадські сквери, пляжі та інші місця відпочинку та дозвілля.

Як зробити громаду спроможною?

Досвід розвинутих країн демонструє, що основною передумовою успішного розвитку громад є об'єднання територій та ресурсів.

Разом і батька бити легше!

Пам'ятаєте це мудре українське прислів'я?

Така громада відповідатиме новим вимогам, одержуватиме значно більші ресурси та повноваження. На рівні потужної громади вирішуватимуться питання місцевого економічного розвитку, планування розвитку територій, утримання місцевої інфраструктури, забудови, благоустрою території, соціальної допомоги, культури, первинної охорони здоров'я, середньої, дошкільної та позашкільної освіти, муніципальної міліції, пасажирських перевезень на території громади, житлово-комунальних послуг, утримання об'єктів комунальної власності. А передача ресурсів, повноважень та відповідальності на базовий рівень – це і є децентралізація.

Головні принципи децентралізації – справедливість, доцільність та відповідальність. Це те, що зараз дуже потрібно нашій державі. Наприклад, крихітне село не може собі

дозволити утримувати сільраду з працівниками, яким ще треба платити заробітну платню! А як не в змозі утримувати самостійно, значить потрібні дотації з центрального бюджету. Оскільки таких сільрад в країні надзвичайно багато, грошей «згори» ледве вистачає на зарплату працівникам. І в багатьох сільрадах керівництво сидить, склавши руки, виправдовуючись відсутністю коштів. Мовляв, грошей немає, тому ми нічого не робимо. Виходить, бідним бути вигідно? Але за чий рахунок? Такого не повинно бути.

Як керівництво країни забезпечує процес децентралізації та об'єднання громад?

Держава забезпечує прийняття всіх необхідних законів, передає ресурси та повноваження на місця. У результаті реформи держава створює необхідні умови для розвитку громад, а вже вони самі обирають пріоритети – чи потрібен громаді і місцевій молоді новий коледж чи училище, чи дати «зелене світло» інвестору з переробки відходів, чи запустити новий маршрут транспорту, чи побудувати додатковий медичний заклад.

Перший крок – бюджетна децентралізація – виявився успішним. У 2015 році приріст надходжень до загального фонду місцевих бюджетів, порівняно з аналогічним торішнім періодом, становив 36,8%, перевищивши показники минулого року на 10 мільярдів гривень.*

Держава здійснює організаційну та методичну підтримку процесу об'єднання громад, яке відбувається на підставі Закону України «Про добровільне об'єднання громад».

* – за даними Міністерства фінансів України (станом на 1.06)

Закон «Про добровільне об'єднання громад» визначає такий порядок дій:

- ініціювання об'єднання;
- підготовка рішення про об'єднання;
- громадське обговорення;
- утворення об'єднаної громади.

Яка моя роль, як громадянина, у цьому процесі?

Місце, де ми живемо, – село, селище, місто – називається територіальною громадою. А ми, громадяни, самі хазяйнуємо на цій території, тобто маємо право на місцеве самоврядування, обираючи голову сільської, селищної чи міської ради та місцевих депутатів. Ті, кого ми обираємо, несуть перед нами відповідальність. Але і ми відповідальні за власний вибір та подальший контроль влади. Перед тим, як обрати місцеву владу, ми зобов'язані вивчити передвиборчу програму кандидатів, критично ставитись до популістських обіцянок, зважати на репутацію майбутніх очільників органів місцевого самоврядування.



ЗАВДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

- 1 **ЗБІЛЬШЕННЯ УЧАСТІ ГРОМАДИ В РОЗВИТКУ СЕЛА ЧИ МІСТА, В ЯКОМУ ВОНА ПРОЖИВАЄ**
- 2 **ЕФЕКТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ СУСПІЛЬНИМИ ПОСЛУГАМИ**

ПЕРЕРОЗПОДІЛ ПОДАТКІВ, ЩО ЗБІЛЬШИТЬ РОЗМІР МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ



ДЕРЖАВНИЙ
БЮДЖЕТ

10 % ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ
100% ДЕРЖАВНОГО МИТА
100% ПЛАТИ ЗА НАДАННЯ
АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ
80% ЕКОЛОГІЧНОГО ПОДАТКУ

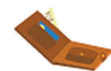
3,1 МЛРД
0,4 МЛРД
0,8 МЛРД
3,2 МЛРД



БЮДЖЕТ
РОЗВИТКУ

ПОДАТОК НА МАЙНО «КОМЕРЦІЙНА
НЕРУХОМІСТЬ»
ЄДИНИЙ ПОДАТОК

0,8 МЛРД
5,9 МЛРД



НОВІ
ПЛАТЕЖІ

АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК
25% ПЛАТИ ЗА НАДРА +
СПЕЦВИКОРИСТАННЯ ВОДИ

8,1 МЛРД
1,5 МЛРД



РОЗШИРЕННЯ
БАЗИ
ОПОДАТКУВАННЯ

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК КОМУНАЛЬНИХ
ПІДПРИЄМСТВ, МІСЦЕВІ ЗБОРИ, ІНШІ
ПОДАТКИ

0,9 МЛРД

РОЗПОЧАТО ПРОЦЕСС ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ:
МІНФІН ПЕРЕДАВ МІСЦЕВИМ ГРОМАДАМ

25 МЛРД ГРН

Крім того, що ми обираємо місцеву владу, ми можемо впливати на прийняття рішень іншим шляхом – вступати до органів самоорганізації населення, брати участь у загальних зборах громади, громадських організаціях тощо.

Проявляти громадянську активність, цікавитися та брати участь у процесах прийняття рішень в громаді – це те, що ми можемо зробити для себе та, зрештою, для країни.

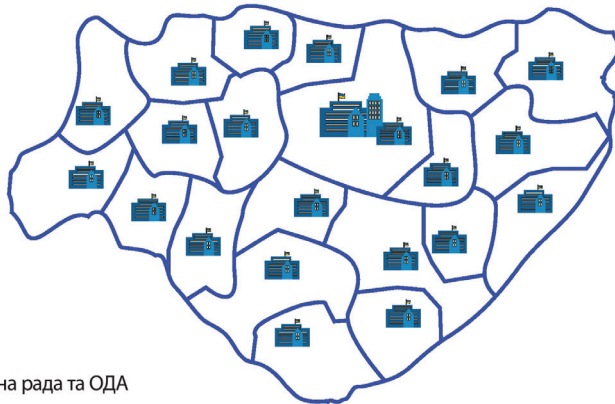
Відтепер громадянин не лише чекає від держави благодіянь, але і сам активно впливає на якість свого життя.

Що дасть об'єднання громади?

По-перше, має покращитися управління громади. Громада матиме компетентну раду та кваліфікований виконком, бо з більшим населенням та територією буде більше кандидатів на посаду голови та депутатів місцевої ради, тож буде з кого обирати найбільш чесного та працьовитого. Крім того, штатна структура буде більш ефективною з точки зору доцільності посад. Наприклад, якщо сім сіл'рад об'єднуються в одну громаду, то замість семи голів, семи секретарів, семи бухгалтерів буде сім старост, один бухгалтер, декілька працівників планово-економічного відділу, які плануватимуть доходи та витрати бюджету, зокрема податкові надходження та напрями інвестицій. Також для громади працюватимуть юристи, декілька співробітників відповідатимуть за архітектуру – благоустрій, планування,

ТЕРИТОРІЯ ОБЛАСТІ: ДО ТА ПІСЛЯ РЕФОРМ

Існуючий стан: в кожному районі діють районні ради та районні державні адміністрації (РДА), повноваження яких дублюють повноваження місцевого самоврядування.

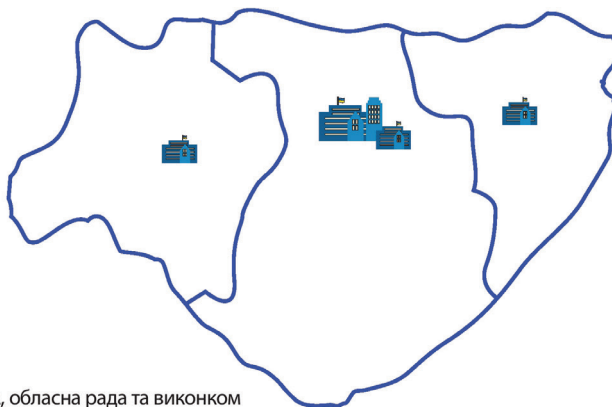


Обласна рада та ОДА



Районна рада та РДА

Пропонований стан: укрупнення районів. Обласні і районні ради створюють свої виконкоми. За ОДА і РДА закріплюються повноваження з контролю за законністю дій ОМС та координують місцеві представництва центральних органів виконавчої влади



ОДА, обласна рада та виконком



РДА, районна рада та виконком

забудову і т. ін. Таким чином згадані вище спеціалісти працюватимуть на благо громади, а також надаватимуть необхідні адміністративні та соціальні послуги ближче і зручніше. За довідками та багатьма іншими послугами не потрібно буде їхати в район.

По-друге, завдяки новій бюджетній політиці об'єднані громади отримують додаткові фінансові ресурси для розвитку інфраструктури – доріг, освітлення, водопостачання, водовідведення, утилізації побутових відходів тощо.

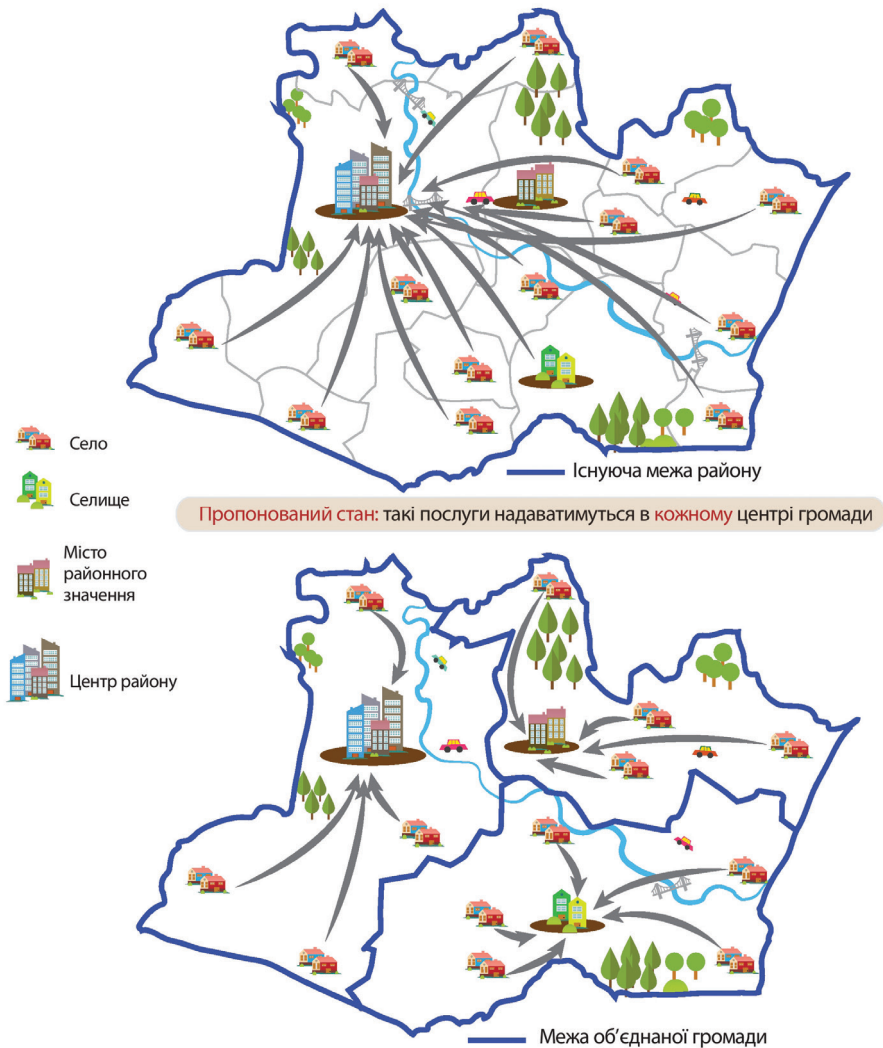
По-третє, більш ефективне управління, наявність планів розвитку, прозорість рішень зроблять громади привабливими для інвесторів, що забезпечить економічний розвиток та нові робочі місця. У громадян, особливо у молоді, нарешті з'явиться можливість для реалізації власного потенціалу в тому місці, де вони народились та вирости.

Якою буде влада в приєднаних населених пунктах?

Інтереси жителів села у виконавчому органі місцевої ради об'єднаної територіальної громади представлятиме староста. Староста обирається в селах і селищах за рішенням місцевої ради і представляє інтереси мешканців села у виконавчому органі місцевої ради об'єднаної громади. Він також бере участь у підготовці бюджету громади в частині, що стосується фінансування програм на території свого села чи селища.

ТЕРИТОРІЯ РАЙОНУ: ДО ТА ПІСЛЯ РЕФОРМ

Існуючий стан: надання адміністративних (міграційна служба, реєстрація бізнесу, речових прав) та соціальних (поліклініка, пенсійний фонд, відділ субсидій, центр соціального захисту) послуг, розміщення правоохоронних та інших служб, пожежних частин здійснюється в районному центрі



Чи загрожує безробіття теперішнім працівникам сільрад, що об'єднуються?

Значного скорочення штату органів місцевого самоврядування не відбудеться, але зміниться його якісний склад. Тим, хто не знайде себе у нових структурах, держава надасть необхідну підтримку. Слід зауважити і те, що загалом об'єднана громада буде більш спроможною створювати умови для місцевого підприємництва, а це означає і нові робочі місця.

Що буде з освітою?

Новоутворена громада стає спроможною забезпечити належний рівень життя своїх громадян у різних сферах життя. Розглянемо, наприклад, освіту. Всі ми зацікавлені в якійсь освіті наших дітей.

Сьогодні спільнота не має дуже великого впливу на цю сферу. Але після об'єднання громада матиме повноваження і ресурси, аби вирішувати питання матеріально-технічного забезпечення навчальних закладів середньої, шкільної та дошкільної освіти. Наприклад, це означає, що за рішенням громади та наявності ресурсів у дитячому садочку може бути побудовано спортивну залу чи басейн, а в школі – комп'ютерний клас чи новітню дослідницьку лабораторію.

Дошкільнята та діти молодших класів вчитимуться ближче до батьків – у садках та початкових школах

ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ОБ'ЄДНАНИХ ГРОМАДАХ

Розподіл повноважень згідно з принципом **субсидіарності**.
Органи місцевого самоврядування отримують необхідні кадрові та фінансові ресурси і інфраструктурний потенціал для належного виконання повноважень.

Власні повноваження



планування розвитку громади та формування бюджету



економічний розвиток, залучення інвестицій, розвиток підприємництва



управління земельними ресурсами, надання дозволів на будівництво, прийняття будівель в експлуатацію



розвиток місцевої інфраструктури: утримання та будівництво доріг; водо-, тепло-, газопостачання і водовідведення та благоустрій території



надання житлово-комунальних послуг (теплопостачання і водовідведення, управління відходами, утримання об'єктів комунальної власності)



утримання вулиць і доріг на території громади



організація пасажирських перевезень на території громади



громадська безпека силами муніципальної поліції



пожежна охорона

Делеговані повноваження



соціальна допомога через територіальні центри (в громадах)



адміністративні послуги через центри їх надання (в громадах)



управління школами та дитсадками



первинна медична допомога



утримання та організація роботи будинків культури, клубів, бібліотек, стадіонів, спортивних майданчиків

Послуги підрозділів державних органів в громадах



виплата пенсій, субсидій, забезпечення пільгами



казначейське обслуговування



контроль санітарного та епізоотичного стану



реєстрація актів цивільного стану

Державні органи, що заміняють районні державні адміністрації, наглядатимуть за дотриманням органами місцевого самоврядування Конституції і законів України.

своїх сіл чи селищ. Учні середніх та старших класів їздитимуть автобусами до шкіл, які забезпечуватимуть справді високий рівень освіти в центрі об'єднаної громади.

Що буде з медициною?

Людей залякують закриттям медичних закладів, але це не відповідає дійсності. На рівні громади в обов'язковому порядку функціонує первинна медицина та швидка допомога. Якщо громада забажає і буде в змозі утримувати медичні заклади більш складного рівня, наприклад, стоматологічний пункт, то так і буде.

Якщо людина потребуватиме лікування в стаціонарі та більш складних медичних послуг, вона зможе їх отримати рівнем вище.

Спеціалізована медична допомога – онкоцентри, кардіоцентри та ін. – базуватимуться в регіоні/області.

Об'єднання громад – це шлях до сильної, успішної країни, до впевненого майбутнього для себе та своїх нащадків!

Прийшов час робити зміни! Об'єднуватись і співпрацювати! Прийшов час творити нову Україну!

DESPRO – це швейцарсько-український проект “Підтримка децентралізації в Україні”, який фінансується Швейцарською Конфедерацією через Швейцарське бюро співробітництва (ШБС/SDC) та впроваджується Швейцарським центром ресурсів та консультацій з питань розвитку (Skat).

Місія проекту полягає в оптимізації системи управління та сприяттє ефективному місцевому розвитку в Україні, що, в свою чергу, створить новий імпульс як для демократичних процесів, так і для надання послуг на рівні громади.

Мета: Якість і доступність окремих публічних послуг покращуються за участі місцевих громад та влади, які є інституційно міцними, здатними спільними зусиллями сприяти процесу реформування системи місцевого самоврядування на національному рівні.

Завдання 1. Упровадження сталих моделей децентралізованого надання послуг: розвиток механізмів децентралізованого надання послуг на рівні малих міст і сіл цільових регіонів, їх інтеграція у процеси національних реформ у сфері децентралізації з метою подальшого поширення на інші регіони.

Завдання 2. Сприяння процесу впровадження реформ щодо децентралізації та місцевого самоврядування в Україні: надання дорадчої підтримки з питань децентралізації і реформування місцевого самоврядування ключовим національним інституціям та асоціаціям органів місцевого самоврядування, що ґрунтується на накопиченому в ході реалізації проекту досвіді з надання послуг на місцевому рівні, співпраці між різними рівнями влади й залученні громад у процес реформ.

Проект передбачає три фази: фазу I (2007-2010), фазу II (2010-2013) та фазу III (2013-2017).

DESPRO надає технічну допомогу і сприяє покращенню комунальних послуг у селах Вінницької, Дніпропетровської, Івано-Франківської, Полтавської та Сумської областей. Протягом перших двох фаз (2007-2013) одним із цільових регіонів проекту DESPRO була Автономна Республіка Крим. Наразі діяльність там призупинено. Ключовим партнером DESPRO є Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України.

DESPRO

Швейцарсько-український проект "Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO"

Вул. Б.Грінченка, 2, оф.2

01001 Київ, Україна

Тел. (+38044) 270 55 21, 270 55 27

Факс (+38044) 279 67 27

web: www.despro.org.ua

www.facebook.com/decentralisation



Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Швейцарська Конфедерація

skat Swiss Resource Centre and
Consultancies for Development

Швейцарський центр ресурсів
та консультацій з питань розвитку

web: <http://www.skat.ch/>



www.decentralization.gov.ua

<https://www.facebook.com/decentralizationua>

This
publication has been
produced with the support
of the Swiss Confederation

За підтримки Швейцарської
Конфедерації

Інформацію та матеріали, що містяться в даній публікації, дозволяється вільно копіювати, перевидавати й розповсюджувати по всій території України всіма способами, якщо вони здійснюються безоплатно для кінцевого споживача та якщо при такому копіюванні, перевиданні й розповсюдженні є обов'язкове посилання на Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO.